

lemassa, että hän erinomaisella hoidolla voi joksikin aikaa virkistyä. Varmaa on vaan se, että häneltä näissä kalliissa parantoloissa nopeasti hupenivat ne muutamat sataset, mitä Amerikassa oli saanut säästetyksi. Ja työkyky — työläisen ainoa todellinen omaisuus — häneltä oli ijäksi mennyt. Arvoton, onton orjakuori voi vielä hetken aikaa roikkua elämän ja kuoleman välillä.

Hän oli vasta viidenkolmatta, aina ollut ahkera työssä, raitis ja säännöllinen tavoiltaan sekä mah-

dollisimman säästäväinen — yksinäinen nuori mies. Ainoastaan joitakin rippeitä hänen oli onnistunut pelastaa nuoren elämänsä hinnaksi. Hänen työvoimansa varsinainen raha-arvo oli jäänyt paisuttamaan joittenkin amerikkalaisten pöhattöjen pankkitiliä — hänelle vallan tuntemattomien orjaisäntien.

Kuitenkin hän oli yksi niitä aniharvoja, jonka onnistui yönkiristyksellä edes vähän säästää. Mitä se sitte maksaa vaivaa kenenkään yrittää?

A. B. Mäkelä.

Taktillista selostelua

Sosialismi ei tosin ole sidottu mihinkään erinomaiseen paikkaan, aikaan, eikä erinomaisiin ihmisiin. Ei ole mitään erikoista amerikkalaista, ranskalaista, saksalaista tai suomalaista sosialismia. Sosialidemokraattisen puolueen teoriat, periaatteet, päämäärä ja ihanne ovat kaikkialla samat. Eri maiden valtiollinen, yhteiskunnallinen ja taloudellinen kehitys sekä sellaiset tekijät, kuten esim. Yhdysvalloille ominainen kymmenien eri kielisten ja eri sivistystasolla olevien kansallisuuksien joukko siirtyminen täkäläisille työmarkkinoille työvoiman tarjontaa lisäämään, ammatillista järjestäytymistä vaikeuttamaan sekä valtiollista toimintaa heikentämään;

ne kaikki ovat kumminkin seikoja, jotka edellyttävät eri maissa erilaisten menettelytapojen soveltamista. Ja mitä Yhdysvaltoihin tulee, on se tässä suhteessa kaikkein vaikeimmassa asemassa.

Tämä vaikeus selittääkin sen muuten hämmästyttävän seikan, että maa, jossa on tasavaltainen hallitusmuoto, verrattain laaja sananvapaus, yleinen äänioikeus miesouolisilla kansalaisilla, ja sen lisäksi pisimmälle kehitetty ja keskitetty tuotantojärjestelmä huimaavan suurine pääomineen, vastakohtanaan äärimäinen kurjuus, puute ja työttömyys kuitenkin on kaikista muista sivistysmaista viimeisenä socialidemokraattisen puolueen valtiolli-

seen toimintaan nähden. Ammatillinenkin järjestyminen on suhteellisesti heikkoa verrattuna esim. Iso Britanian 1,866,755, Saksan 1,822,843 (v. 1907), nyt 2,100,00 ja pienen Tanskan 92,091 ammatillisesti järjestyneiden jäsenlukuihin. Yhdysvalloissa sanotaan tosin olevan 2,500,000 ammatillisesti järjestynyttä, mutta täällä asukasluku lähentelnee myös sataa miljoonaa — viimeisen väenlaskun mukaan 93,402,151. Edellisissä maissa se on ainoastaan noin 40—60 ja 2 ½ miljoonan vaiheilla. Tanskan ammatillisesti järjestyneiden lukumäärään verrattuna pitäisi Yhdysvaltain ammattiunioihin kuulua puolta enemmän jäseniä. Ja verrattuna Sakean sosialidemokraatian äänimäärään valtiollisissa vaaleissa, joka v. 1908 oli 3,251,005 pitäisi Yhdysvalloissa olla lähes viisimiljoonaa sosialistista äänestäjää, sen sijaan, että niitä viime syksyn muka loistava vaaliin osanotto osoitti vasta olevan päälle kahdeksansadan tuhannen.

Valtiollisen toiminnan heikkouden voi kyllä ymmärtää, kun ottaa huomioon sen, että maan työväestön pääasiallisesti muodostavat siirtolaiset. Niinpä on siirtolaisviraston äskettäin julkaiseman tilaston mukaan viimeisenä 10 vuotena Yhdysvaltoihin muuttanut 9,771,512 siirtolaista. Ainoastaan aniharvalla tuosta kymmenmiljoonaisesta työläislaumasta on kansalaisyhteisyys. Itse suomalaistenkin keskuudessa, jotka viime vuosina ovat pitäneet suurenlaista ääntä kansalaispaperien hankkimisesta ei kuitenkaan ole kuin hyvin muutamilla kan-

salaisyhteisyydet. Paikkakunnilla, joissa sanotaan asustavan useampia satoja, jopa tuhatmäärin suomalaisia, löytyy ainoastaan joku kymmenkunta äänestisyhteisyyttä suomalaista. Jotensakin sama lienee laita myös muihin kansallisyhteisyyksiin — paitsi ehkä saksalaisyhteisyyteen — nähden.

Eikä tuota leväperäisyyttä kansalaispaperien hankintaan nähden, — jos sitä sellaiseksi tahtoo nimittää — saata suuresti ihmetellä. Kesäkuussa 1906 laadittu uusi kansalaistuttamislaki, joka ilmeisesti on tähdätty sosialidemokratiaa vastaan, asettaa siksi vaikeita ehtoja kansalaisyhteisyydelle, että se vie monelta innokkaimmaltakin sosialistilta halun yrittää kansalaistuttaa itseänsä. Riistääpä se työläisten pakollisen liikkuvaisuuden vuoksi valtiosta, alueesta ja piiristä toiseen usein kokonaan kansalaisyhteisyyden mahdollisuuden. Laki kun säättää, että hakija on asunut vähintään viisi viimeistä vuotta ennen hakemuksen tekemispäivää Yhdysvalloissa ja vähintään yhden vuoden siinä valtiossa, alueessa tai piirikunnassa, jossa hakemus on tehty. Muista ehdoista mainitsen tässä: Yhdysvaltain Kauppa- ja Työministeriöstä hankittavan todistuksen hakijan maihin tulosta ym., englanninkielen puhumistaito, tieto Yhdysvaltojen yleisistä valtiolaitoksista, kahden Yhdysvaltain kansalaisen läsnäolo todistajana oikeudessa ja 5 dollarin maksu asiaan kuuluvista papereista. Hakijan itsensä ynnä todistajain matkakulut, palkkiot ym. kustannukset tuosta kansalaistuttamishommasta saattavat nousta pa-

riinkymmeneen dollariin. Tuo rahallinen puolikin siis jo on vähävaraisille pätevänä esteenä kansalaisoikeuksien hankkimisessa, jos muut esteet vielä olisikin helpommin voitettavissa.

Mutta kun kaiken muun lisäksi ottaa huomioon sen jo edellä viitatuksi tärkeän seikan, että siirtolaiväestön kansalaistuttamista tahdotaan Yhdysvaltain lainfaattajain kapitalistisen hallituksen ja kapitalismin intressiä palvelevain oikeusistuimien taholta vaikeuttaa, josta aivan äsken tapahtunut New Yorkin kansalaistuttamisvirastoon ylikirjurin Saylorin virastaan erottaminen on kuvaa-vimpana todistuksena, niin tuntuu hyvin toivottomalta lähimmässä tulevaisuudessakaan sosialidemokraattisen puolueen valtiollisen vaikutusvallan varttumisen määrääväksi tekijäksi Yhdysvalloissa, ilman tuon kansalaistuttamislain vapaammaksi muuttamista.

Jo ennen edellämainitun Saylorin erottamisjutun tietoon tulevista olin muutamissa menettelytapaa koskeitelevissa puheissani kysynyt kuulijoiltani: kuinka kauvan luulette Yhdysvaltain kapitalistien sallivan oikeusviranomaisten lisätä sosialististen äänestäjien lukumäärää siirtolaisia kansalaistuttamalla edes niinkään suuressa mitassa kuin nykyään? Ja vähän sen jälestä tiesivät tämän vuoden ensimmäisten päivän sanomalehdet kertoa, että heti viimeisten syysvaalien jälkeen tuli Washingtonin työdepartermentista eräs korkea herra New Yorkin kansalaistuttamisviraston ylikirjurin luo ja sanoi,

että hänen pitää lakata "tekemästä kansalaisia noista 9:n piirin hiton sosialisteista." Tämä sen vuoksi, että mainitussa piirissä oli vähällä lävästä vaalissa sosialistien kongressimiesehdokas, vaikka republikaanit ja demokraatit olivat yhtyneet tässä piirissä äänestämään yhteistä ehdokastaan ja siksi, että tuossa yhdeksännessä piirissä työskentelevä kansalaistuttamiskomitea ylioikeuden kirjurin Saylorin myötävaikuksella oli onnistunut kansalaistuttamaan noin 500 eikansalaista. Suurin osa noista uusista kansalaisista tietysti äänesti sosialidemokraattisen puolueen ehdokkaita. Seurauksena tästä pakotettiin Saylor eroamaan sentähden, että oli tehnyt "liian paljon työtä", kuten hän itse oli Call'in (sosialistinen lehti) ker-tojalle ilmoittanut.

Toistaiseksi lienee tuo noin selvä ja väärin käsittämätön kapitalistinen mielenilmaisuus siirtolaisväestön valtiollisen toiminnan vaikeuttamisesta ainoa laatuaan. Mutta sekin jo riittää toteamaan väitteen, että, jos missä ja milloin huomataan merkityksellisempää kansalaisiksi pyrkimistä, tarkoituksella lisätä sosialistien äänimäärää, niin silloin voidaan ruveta epäsuorasti sovelluttamaan kansalaistuttamisasetuksen n. s. anarkistipykälää, jossa m. m. kielletään kansalaisoikeus sel-laiselta, "joka on jonkun järjestettyä hallitusta epäileviä tahi vastustavia oppeja suosivan tahi levittävän järjestön jäsen tahi tekemisissä minkään semmoisen kanssa." Moinen määritelmä on hyvin venyväsisältöinen "laki-

juristien" käsissä, silloin kuin saman lain mukaan on Yhdysvalloilla oikeus esiintyä kaikissa niissä oikeuksissa, joitten tuomiovaltaan kansalaisoikeuksien käsittely kuuluu "toimittaakseen ristikuulusteluja hakijan sekä hänen hakemuksensa tueksi esitettyjen todistajien kanssa, joka suhteessa mikä jollain tavoin vaikuttaa hänen kansalaiseksi pääsemiseensä. Ja on niillä oikeus kutsua todistajia, esittää näytöksiä ja tuoda ilmi vastasyynsä jokaista kansalaisoikeuksien hyväksymistä vastaan."

Minusta nähden ei pitäisi olla vaikea ymmärtää, mitä tarkoituksia silmällä pitäen tuo pykälä on laadittu ja mihin tarkoitukseen sitä tarpeen tullessa sovellutetaan.

Valtiollisen toiminnan voimistuttamiseksi Yhdysvalloissa pitäisi siis ennenkaikkea saada tuo kansalaistuttamisasetus vapaamaksi. Riittäisi inhimillisen ja sosialidemokraattisen oikeuskäsitelmän mukaisesti ajateltuna, jos kansalaisoikeuden ehdoksi asetet taisein yhden vuoden maassa olo velvollisuus, hakijan oman äidinkielenä lukutaito ja Yhdysvaltain hallitusmuodon pääperusteiden tunteminen. Muuten rahallisesti sekä muodollisesti helpotettava nykyisestään kansalaisoikeuksien saaminen.

Tuon suuntainen vaatimus maassa, jossa on kymmenmiljoonittain ihmis-oikeuksia vailla olevia varallisuuden tuottajia, ei olisi suinkaan kohtuuton. Se ei vielä edes vastaisi samaa kuin yleisen äänioikeuden vaatimus Europan maissa. Mutta minä en

ole huomannut edes noinkaan lievää vaatimusta missään puolueohjelmassa, sanomalehdessä, tai muussa julkaisussa esitettyksi.

Sensijaan puhutaan ja kirjoitetaan täällä sangen mahtipontisesti parlamentarisen toiminnan etevämyydestä ammatilliseen toimintaan verrattuna.

Niinpä kirjoittaa esim. toveri F. J. Syrjälä Sakenien syyskuun numerossa v. 1910: "Ainoastaan valtiollisen luokkataistelun kautta saavuttaa köyhälistö taloudellisen vapauden."

Tuo sangen yksipuolinen ja epätaktillinen — en tahdo sanoa epäsocialidemokraattinen — lause on viimeisenä, siis ikäänkuin ponsilauseena F. J. Syrjälän "Val lankumouksellisia harhakäsityksiä vastaan" tähdätyssä kirjoituksessa, jossa polemiseerataan industrialisteja vastaan. Industrialistit taas kieltävät parlamentarisen toiminnan merkityksen miltei kokonaan, eivätkä myös hyväksy Amerikassa vallitsevaa ammatillista toimintamuotoa, yhtä vähän kuin europalaistakaan. Näin esiintyy täällä Amerikassa kaksi äärimmäisyyttä vastakkain ja kolmantena sosialistisen liikkeen heikkoutena vanhansuunnan mukainen ammatillinen järjestäytymismuoto. Sen lisäksi tuo työläisjoukon kansalaisoikeudettomuus, josta seurauksena poliittisen ja kunnallisen toiminnan heikkous. Osuustoimintakin on täällä heikompa kuin Europan maissa, sekä sentähden, että samalla paikkakunnalla asustaa monia eri kansalaisuuksia, kuin myös sen vuoksi että trustituominen ynnä muu liike-elämän

kehitys asettaa täällä suurempia vaikeuksia osuustoiminnalle kuin Euroopassa.

Täällä on niin muotoin monen kertaisia erikoisvaikeuksia työväenliikkeellä, joita ei muissa maissa tunnetta. Aivan erikoisen tarkkaa menettelytapojen tunte-
musta ja soveltamista siis vaaditaan täällä, jos mieli saavuttaa sosialistisesta liikkeestä käytännöllisiä tuloksia, jos mieli toimia siten että työläisjoukot saadaan sosialistisen liikkeen mukaan. Ennen kaikkea olisi työväenliikkeen eri ilmenemismuodot valtiollinen, ammatillinen ja osuustoiminnallinen liike saatava tukemaan toisiansa. Mutta tätä ei saavuteta sillä, että ylistetään niistä yhtä tahi toista yksinomaan autuaaksitekeväksi, ei sillä, että ärsytetään nämä eri suunnat toisiansa vastaan, vaan sillä, että pyritään molemmin puolisesti ymmärtämään toisiansa ja sillä että tulkitaan mikä menettelytapa, mikä toimintamuoto näissä oloissa on menestyksellisintä toistaiseksi.

Allekirjoittaneen käsityksen mukaan olisi näissä oloissa siirtolaisväestön annettava etusija

ammatilliselle toiminnalle. Ei niin ymmärrettyä että valtiollinen, kunnallinen ja osuustoiminnallinen puoli pitäisi joko teoriassa taikka käytännöllisessä toiminnassa toisarvoiseksi asettaa, mutta niin käsitettynä, että ammatillisella toiminnalla saavutettaisi ehkä parhaiten käytännöllisiä tuloksia. Sillä saataisi parhaiten joukot mukaan ja ymmärtämään myös valtiollisen toiminnan ja köyhälistön luokkataistelun merkitystä kaikissa ilmenemismuodoissaan.

Mutta useammista eri syistä ei ammatillista liikettä siinä muodossa kuin se Euroopan maissa ilmenee s. o. siinä muodossa, jossa sillä on menestymisen mahdollisuutta ja jossa se saavuttaa myös sosialistien tunnustuksen ei täällä ole riittävästi selostettu. Me tulemme sentähden kiinnittämään tähän työväenliikkeen haaraan entistä tarkempaa huomiota selostamalla mitä Marx ja marxilainen sosialismi ammatillisesta liikkeestä ajattelee ja miten valtiollinen ja ammatillinen ynnä muut työväen liikkeen muodot suhtautuu toisiinsa.

Valtiollinen ja taloudellinen taistelu

Karl Marxin mietteitä

V. 1846—47 kirjottamansa kirjan "Filosofian kurjuus" lopettaa Marx seuraavin sanoin, joita yhä kannattaa ajatella:

"Suurteollisuus tuo joukon toisilleen tuntemattomia ihmisiä samaan paikkaan yhteen. Kilpailu erottaa ne ajamaan etujaan; mutta palkastaan kiinni pitäminen, tämä heidän yhteinen etunsa